

24.1.2014

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Uusi kalastuslaki

Lakiluonnoksen 3 luvun 22–40 §:ssä määritetään nyt voimassa olevan kalastuslain mukaisten kalastusalueiden tilalle muodostettavista suurista uusista kalatalousalueista. Näin vain lisätään kalastaloushallinnon byrokratiaa, ja yhteys osakaskuntiin menetetään, toisin kuin kalastusaluejärjestelmän toiminnassa. Suuralueilla vesistöolosuhteet samoin kuin ihmisten kalavesien käyttömuodot ja -kehittämistarpeet poikkeavat huomattavasti toisistaan. Suurista kalatalousalueista tulee helposti osakaskunnille vain kustannustaakka riippumatta siitä, minkälaisia palveluja ja kuinka tasa-puolisesti kalatalousalueet kykenevät jatkossa tuottamaan.

Kunnanhallitus esittää, että suunnitelluista suurista kalatalousalue-ehdotuksista luovutaan ja niiden sijalle kehitetään nykyistä kalastusaluejärjestelmää ja kalastusalueiden keskinäistä yhteistyötä.

Lakiluonnoksen 49 §:ssä on määritetty kaupalliseen kalastukseen tarkoitettut pyydykset ja pyyntimenetelmät. Kun toisaalla lakiehdotuksessa on määritetty, että muut kuin ammattikalastajat eivät saa myydä kertaeränä yli 5 kilon saalista, tämä kotitarve- ja virkistyskalastuksen rajoittaminen useaan eri kertaan on kohtuutonta, kun hyvin tiedetään, ettei suurella osalla esim. Pohjois-Suomen puhtaita järvi- ja jokivesistöjä harjoiteta kaupallista kalastusta lainkaan. Kalastus on perinteisesti kotitarvekalastusta. Sitä harjoitetaan usein pitkienkin siirtymämatkojen päähän, ja pyritään saamaan lyhyen ajan (otollisten pyyntikelien aikana) sisällä mahdollisimman hyvä saalis. Tästä syystä kotitarvekalastuksen rajoitustoimet uudessa kalastuslaissa ovat kohtuuttomat ja tarpeettomatkin, koska ammattikalastus ei kilpaile kalastuspaineella kotitarvekalastuksen kohdealueilla, ja vielä koska kotitarvekalastuksen jatkuvuuden harjoittamiseksi myös hoitokalastukset ovat useissa järvivesissä välttämättömät.

Kunnanhallitus katsoo, että lakiehdotuksen 49 §:ssä kaupalliseen kalastukseen tarkoitetuiksi välineiksi luokitellaan vain trooli, isorysä, yli 300 koulun koukkupyydykset ja yhteispituudeltaan yli 600 m:n verkot. – Näitä raja-arvoja käytettiin jo lakiehdotuksen valmisteluvaiheissa.

Lakiehdotuksen 82 §:ään sisältyvällä leikkurilla valtaosa pienistä osakaskunnista jäisi ulos kalavesien käyttökorvausten palautuksista. Mm. Muonionjoen kalastusalueen 26 osakaskunnasta 70 % jäisi ulkopuolelle ja jakamatta jääneet osuudet siirtyisivät kalatalousalueen hallinnon ylläpitämiseen. Kalavesien osakaskunnille tarkoitetut palautukset tulee jakaa sellaisena kuin kalastuksen-hoitomaksuja ja kalastuslupia myydessä ja kalastusoikeuksia laajennettaessa on tarkoitettu.

Kunnanhallitus vaatii, että lakiehdotuksen 82 §:ään sisältyvä 100 euron rajausta poistetaan, ja myöhemmin asetuksella minimiraja asetetaan enintään 30 euron kertakorvaukseen.

Lakiehdotuksen perusteluissa (kohta 4.5) laveasti selvitetään ihmisten tasa-vertaisuutta perustuslain edessä ja muotoillaan sitä, mitä tämä tarkoittaa jaottelussa kaupallinen kalastus ja kalastaja sekä vapaa-ajankalastus. Tässä jaottelussa on perinteinen pohjoinen kotitarvekalastusmääritelmä jäänyt huomiotta. Kotitarvekalastus tarkoittaa kylän ihmisten (ruokakuntien jäsenet, sukulaiset jne.) tarpeisiin kalastamista, johon kuuluu tietysti myös vähäinen myyntitoiminta silloin kun kalaa tulee yli oman tarpeen. Tätä ei ole tarkoituksenmukaista alistaa kaupallinen kalastus -määritelmien sisälle eikä yhteiskunnallisesti valvottujen valtarakenteiden rattaisiin, vaan hyväksyä se osana luontevaa ja maaseudun ihmisten normaalia vuorovaikutusta ja elämää. Siinä ei ole järkevää asettaa ahtaita kilorajoja, koska niiden kokonaisuusmäärä joka tapauksessa on olematon verrattuna siihen, että niitä pyrittäisiin jollakin tavalla kontrolloimaan tms. Yhdenvertaisuutta voidaan käsitellä myös vertaamalla muiden luonnonvarojen käytössä tapahtuneeseen; mm. marjastamisessa on tullut kuvioon mukaan kokonaan uudenlainen järjestelmä, jossa ilman minkäänlaisia kilorajoituksia ulkomaalaisetkin tulevat (myös yksityisten omistamille maille) keräämään marjoja kaupallisiin tarkoituksiin olematta silti lain tarkoittamia kaupallisen ammatin harjoittajia. Tämä on tapahtunut pitkälti myös em. perustuslain (6 §:n) suojan nojalla.

Kotitarvekalastus on tärkeä osa suomalaista kalastuskulttuuria. Kotitarvekalastus on paljon enemmän kuin vapaa-ajankalastus, ja lakiehdotusta tulee korjata 4 §:n määrittelyjen osalta. Valtaosa kalastusalueiden vesistä on parhaiten hyödynnetty, kun niissä harjoitetaan järkiperaistä kotitarvekalastusta. Tavoitteena yhteiskunnallisesti tulee olla, että edistetään kotimaisen lähikalan lisäämistä kulutukseen eikä estää ja vaikeuttaa sitä. Kaupallisen kalastuksen harjoittajat hoitavat oman kalastuksen ammatinharjoittajia koskevien lakien mukaisesti, eikä näitä kahta saa sumputtaa yhteen pakettiin.

Näistä syistä kunnanhallitus esittää, että lakiehdotuksen 90 §:n sanamuoto muutetaan muotoon ”Muut kuin kaupalliset kalastajat eivät saa harjoittaa sisävesiltä kalastamansa tai lukuunsa kalastetun saaliin ensimyyntiä lukuun ottamatta vähäisessä määrin tapahtuvaa kotitarvekalastusta, jossa saatu saalis myydään suoraan lopulliselle kuluttajalle.”

Lakiehdotuksen 9. luvussa määrätään kalastonhoitomaksun voimaantulosta, suuruudesta ja maksujen keräämisestä. Täytyy muistaa, että Metsähallitus on valtion vesialueiden osalta omistajan asemassa. Kalastonhoitomaksujärjestelmä koskee kaikkia vesialueilla kalastavia, siis myös yksityisten vesialueiden kalastusta. Järjestelmän on oltava selkeä, eikä siihen saa sisältyä hankalasti valvottavaa eikä ylimääräisiä kustannuksia aiheuttavaa ketjutusta. Ei ole mitään järkevää perustelua sille, miksi aiemmin toimivaa menettelyä, jossa kalastuksenhoitomaksu suoritetaan suoraan ministeriön (valtion) tilille, ei voitaisi jatkaa.

Kunnanhallitus esittää, että lakiehdotuksen 79 § poistetaan kokonaan ja sen sijalle lisätään 78 §:ään 4. momentti, jossa määrätään maksu suoritettavaksi ao. ministeriön antamalle vastaanottotilille.

Muonion kunta

Sakari Silén
kunnanhallituksen
puheenjohtaja

Sirpa Hartojoki
kunnanajohtaja